

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України

◆ № 195 [445] ◆ Вівторок, 13 жовтня 1992 року ◆

Ціна 1 крб.

ОФІЦІЙНА ХРОНІКА

ГОЛОВА Верховної Ради України І. С. Плющ 12 жовтня зустрівся з групою представників Спілки українського студентства, яку очолював його голова Володимир Чемерис, на їх прохання. У розмові взяли участь Перший заступник Голови Верховної Ради В. В. Дурдинець, голова постійної комісії Д. В. Павличко і народний депутат Ю. І. Збітнев.

Відбувся обмін думками щодо поставлених Спілкою українського студентства питань про вихід України з СНД, прийняття Верховною Радою постанови про доплатові вибори нового парламенту на багатопартійних засадах, а також пов'язаних з формуванням нового уряду реформ.

З розумінням поставившись до студентських вимог, Іван Степанович наголосив на тому, що вони мають розглядатися з врахуванням реальної політичної та соціально-економічної ситуації в країні, правовим, цивілізованим способом. Треба всебічно зважувати, наскільки те чи інше рішення сприятиме розбудові незалежної, демократичної України, прискоренню політичних та економічних реформ. Зокрема, зверталась увага на те, що дуже важливо добре підготуватися до наступних виборів на багатопартійній основі, не форсуючи цей процес, щоб виграти його демократичні сили і до влади прийшли ті, хто будуватиме нову Україну.

Було висловлено також думку, що молодь має активніше брати участь у розбудові демократичної держави, здійсненні економічних реформ, переході до ринкових відносин. Необхідно створювати умови, щоб у нас було більше молодих підприємців, орендарів, кооператорів, фермерів і молоді люди змогли повніше виявити свої здібності на виробничій та в інших сферах.

ВИМОГИ студентів, котрі розташувалися наметовим табором на майдані Незалежності у Києві, стали вчора предметом обговорення на зустрічі Президента України Леоніда Кравчука з представниками Спілки українського студентства. Останні заявили, що коли Верховна Рада не прийме завтра запропонований проект постанови, в якому призначено дату про вибори нового складу парламенту — 30 вересня наступного року, СУС почне голодування.

Подорожці зустрічі у наступному номері.

УЧОРА Голова Верховної Ради України І. Плющ прийняв делегацію Міністерства оборони Сполучених Штатів на чолі із заступником міністра П. Вольфовічем. Під час зустрічі обговорювалися питання допомоги США у підготовці українських військових спеціалістів. Відбувся обмін думками з проблем обмеження стратегічної наступальної зброї та ядерного роззброєння. Того ж дня відбулися зустрічі П. Вольфовіча з міністром закордонних справ України А. Зленком і міністром оборони України К. Морозовим.

ПРЕЗИДЕНТ України Леонід Кравчук 12 жовтня зустрівся з Верховним архієпископом Української греко-католицької церкви Мислославом Іваном кардиналом Любичевським.

У ході розмови порушувалися питання дальшого розвитку духовного релігійного життя в Україні, досягнення згоди і примирення між церквами, екуменічності та добросовісної діяльності Української греко-католицької церкви, вдосконалення чинного законодавства про релігійні культу.

У зустрічі взяли участь Іван Дацько — генеральний вікарій Києво-Галицької митрополії, Рафаїл Туркочак — віце-канцлер Києво-Галицької митрополії, Ігор Ожнівський — керівник відділу зовнішніх справ Києво-Галицької митрополії, Микола Михальченко та Антон Бутейко — радники Президента України, Арсен Зінченко — голова Ради в справах релігій при Кабінеті Міністрів України.

ПОСТУПИМОСЯ ДРІБНИМ ЗАРАДИ ВЕЛИКОГО

Легких сесійних засідань у народних обранців України не буває. Але те, що відкривається сьогодні, буде одним з найгарячіших. Бо депутати, відправивши у відставку, мусять якнайшвидше затвердити новий Кабінет міністрів. А це, як свідчить практика, зробити буде нелегко. Тим більше що сьогодні у парламенті така розкладка сил, коли модна група не має помітної переваги. Отже, очікується тривале перетягування каната.

А це вже вкрай небезпечно для молоді держави, бо там, де безладдя, починається хаос. Його ж в економіці і так хоч відбавляй.

Є тільки надія, що депутати, відчувачи на собі весь тягар відповідальності за долю України, відкинуть власні амбіції і згуртуються заради головного.

Дуже цього хочеться...

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

На засіданні Президії Верховної Ради України, яке відбулося 12 жовтня під головуванням І. С. Плюща, обговорено питання організації подальшої роботи Верховної Ради, орієнтовний порядок розгляду питань на пленарних засіданнях у найближчі дні.

Відповідно до рішення Верховної Ради щодо відставки Уряду на одне з чергових пленарних засідань має виноситися питання про Прем'єр-

міністра України. Намічено розглянути ряд законопроектів з економічних проблем: про кредитні спілки, про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон, а також внести зміни і доповнення до деяких діючих актів. Пропонується обговорити питання про пріоритетні напрямки розвитку науки і техніки, у другому читанні розглянути проекти законів про охорону праці.

про охорону атмосферного повітря тощо.

Президія розглянула попередню пропозицію Кабінету Міністрів щодо приєднання України до Віденської конвенції про правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів і державних боргів, до Міжнародної конвенції по пошуку і рятуванню на морі 1979 року, до Конвенції про міжнародні правила запобігання зіткненню суден на морі 1979 року. Відповідні рішення з цих питань має прийняти Верховна Рада.

Розглянуто також інші питання державного життя України.

ДОМОВЛЯЄМОСЯ БЕЗПОСЕРЕДНЬО

У суботу 10 жовтня Президент України Л. Кравчук прибув з Ашгабата до Києва. Біля трапу літака він відповів на запитання журналістів. Л. Кравчук поінформовав про підписання з Президентом Туркменістану С. Ніязовим Договору про дружбу та співробітництво, торгово-економічної угоди та інших міждержавних документів між Україною та Туркменістаном. Було підписа-

но, зокрема, угода на 1993 рік щодо поставки 28,4 мільярда кубічних метрів туркменського газу в Україну. Це становить майже третину наших потреб у цьому паливі за умовних умов його використання. 60 відсотків вартості газу Україна виплачуватиме за світовими цінами.

Повідомлялося також про домовленість, досягнуту під час саміт у Бішкеку, створити Кон-

сультативну економічну робочу комісію при раді глав держав СНД. Вона матиме виключно консультативні функції і обслуговуватиме безпосередньо глав країн співдружності, підкреслив Л. Кравчук.

Під час зустрічі український та російський Президенти обговорювали питання взаємних розрахунків між Україною та Росією і розподілу закордонного майна колишнього СРСР.

ПОЛОЖЕННЯ про Міністерство юстиції України

1. Міністерство юстиції України (Міністр України) є центральним органом державної виконавчої влади, керівництвом якого є Президент України. До конституції України входить до складу Кабінету Міністрів України.

Міністерство бере участь у реалізації державної політики у сфері захисту прав і законних інтересів громадян, розробці проектів актів законодавства та його систематизації, забезпечує організацію діяльності судів, подання юридичної допомоги населенню, удосконалення правової роботи у народному господарстві.

2. Міністр України у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, постановами Верховної Ради України, указами і розпорядженнями Президента України, постановами Кабінету Міністрів України, а також цим Положенням. У межах своїх повноважень Міністерство організує виконання актів законодавства України і здійснює контроль за їх реалізацією.

Міністерство узагальнює практику застосування актів законодавства з питань, що входять до його компетенції, розробляє пропозиції щодо його вдосконалення і вносить їх на розгляд Кабінету Міністрів України.

3. Основними завданнями Міністерства України є: розробка проектів нормативних актів, систематизація законодавства України та підготовка пропозицій про його кодифікацію, сприяння підвищенню рівня кодифікаційної роботи, що проводиться за міністерствами та іншими центральними органами державної виконавчої влади, удосконалення законодавства: видання кодексів, збірників нормативних актів, збірника постанов Уряду;

організація та координація роботи по правовій інформатизації;

організаційне забезпечення діяльності обласних, Київського міського судів, міських (окружних) судів, районних (міських) народних судів при суворому дотриманні принципу незалежності суддів і підкорення їх тільки законам; організація роботи по контролю за діяльністю судових виконавців; здійснення судово-експертного забезпечення правосуддя;

забезпечення питання юридичної допомоги населенню, підприємствам, установам та організаціям; сприяння удосконаленню правової роботи в народному господарстві;

1) координація діяльності державних органів щодо юридичної освіти громадян та методичне забезпечення організації правового всеобучу населення;

здійснення в установленому порядку міжнародних зв'язків з правових питань; сприяння розвитку правової науки та реалізації науково-методичних рекомендацій;

впровадження у підвідомчих установах і організаціях, а також судах наукової організації праці та управління; організація роботи з кадрами; проведення перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників цих установ, організацій та судів.

4. Міністр України відповідно до покладених на нього завдань:

1) за дорученням Президента України, Кабінету Міністрів України і з власної ініціативи розробляє проекти нормативних актів, бере участь разом з іншими державними органами у підготовці проектів нормативних актів;

2) дає за дорученнями Президента України і Кабінету Міністрів України юридичні висновки на проекти нормативних актів;

3) проводить роботу по систематизації законодавства України, готує пропозиції про кодифікацію законів, внесення змін і доповнень до актів законодавства, визнання їх такими, що втратили чинність; упорядковує і видає збірники постанов Уряду, збірники нормативних актів і кодексів України;

4) виконує функції головного замовника автоматизованої інформаційно-правової системи колективного користування, забезпечує користувачів правовою інформацією; проводить технічну політику в галузі правової інформатизації; сприяє створенню мережі розпорядкових центрів правової інформації та обслуговування;

5) в установленому порядку здійснює легалізацію політичних партій, всеукраїнських та міжнародних об'єднань громадян, що діють на території України, і контроль за дотриманням ними положень статуту; веде реєстр об'єднань громадян, які ним зареєстровані;

6) розробляє і вносить до відповідних державних органів пропозиції про організацію обласних, Київського міського судів, міських (окружних) судів, районних (міських) народних судів; здійснює організаційне забезпечення діяльності цих судів; готує пропозиції щодо зміни у сітці судів та їх штатів;

забезпечує і координує роботу щодо реалізації судово-правової реформи;

7) забезпечує ведення судової статистики та аналіз статистичних даних;

8) бере участь у наукових і соціологічних дослідженнях з метою розробки державних програм боротьби із злочинністю, охорони правопорядку, соціально-правового захисту громадян;

формує державне замовлення на науково-дослідні роботи в галузі судової експертизи, спрямовує і контролює діяльність підвідомчих науково-дослідних установ судових експертів, координує роботу відповідних державних органів з питань розвитку судової експертизи;

9) здійснює організаційне забезпечення виконання рішень, ухвал і постанов судів у цивільних справах, постанов у справах по адміністративних правопорушеннях, вироки, ухвали і постанов судів у кримінальних справах щодо майнових стягнень, а також постанов і рішень інших органів, виконання яких законом покладено на судових виконавців;

10) здійснює зв'язки з відповідними установами юстиції інших держав та укладає з ними угоди з питань співробітництва;

розробляє спільно з іншими державними органами проекти міжнародних договорів (угод) України з питань правової допомоги у цивільних, сімейних та кримінальних справах;

забезпечує виконання між-

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Положення про Міністерство юстиції України

Затвердити Положення про Міністерство юстиції України, що додається.

Президент України

Л. КРАВЧУК.

м. Київ
3 жовтня 1992 року

народних договорів України з питань правової допомоги у цивільних, сімейних та кримінальних справах, а також конвенцій і угод з усіх питань, пов'язаних з діяльністю судів, державного нотаріату, органів запису актів громадянського стану;

подає до відповідних органів відомості про чинне та таке, що діяло раніше, законодавство;

11) організує роботу установ нотаріату, перевіряє їх діяльність і вживає заходів до її поліпшення;

12) розробляє і здійснює заходи, спрямовані на вдосконалення роботи органів запису актів громадянського стану;

забезпечує виготовлення та контроль використання бланків свідоцтв про реєстрацію актів громадянського стану;

13) сприяє роботі об'єднань адвокатів, подає методичну допомогу у вдосконаленні їх діяльності в межах і порядку, встановлених чинним законодавством;

14) видає спеціальні дозволи (ліцензії) на здійснення юридичної практики суб'єктам підприємництва, розглядає повідомлення і скарги щодо здійснення ними юридичної практики, дає розпорядження про усунення виявлених порушень, припиняє дію ліцензій та анулює їх;

15) сприяє вдосконаленню правової роботи в міністерствах та інших центральних органах державної виконавчої влади, вивчає стан цієї роботи і дає рекомендації щодо її поліпшення;

поширює кращі форми і методи роботи з правового забезпечення господарської діяльності, вживає заходів до підвищення кваліфікації працівників юридичних служб;

здійснює державну реєстрацію нормативних актів міністерств, відомств та інших центральних органів державної виконавчої влади, органів господарського управління та контролю, які зазначають права і законні інтереси громадян або мають міжзависимий характер; веде державний реєстр цих актів та готує до видання їх збірники;

подає методичну допомогу міністерствам та іншим центральним органам державної виконавчої влади України у приведенні їх нормативних актів у відповідність з чинним законодавством;

16) здійснює через пресу, телебачення, радіо та інші засоби інформування населення про діяльність установ юстиції, сприяє поширенню знань про державу і право, роз'ясненню чинного законодавства;

забезпечує взаємодію державних органів у проведенні спільних заходів, спрямованих на підвищення правової свідомості громадян;

вивчає і аналізує стан правового інформування в навчальних закладах, на підприємствах, в установах, організаціях, подає їм необхідну методичну допомогу; вносить до відповідних органів пропозиції про вдосконалення викладання права в юридичних вищих і професійних навчально-виховних закладах, середніх загальноосвітніх школах та навчальних закладах підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів; розробляє типові навчально-тематичні плани і програми для мережі правового всеобучу;

бере участь у проведенні соціологічних досліджень з проблем правової роботи, у вивченні читацького попиту на юридичну літературу, плануванні її випуску видавництвами України, дає висновки про цінність видання підручників, методичних посібників та іншої літератури для правового всеобучу;

17) в установленому порядку представляє до обрання суддів; організує роботу з кадрами, підвищення їх кваліфікації і перепідготовку; заохочує працівників підвідомчих установ і організацій;

18) бере участь у розробці пропозицій про підготовку юридичних кадрів, подає до юридичних навчальних закладів пропозиції про потреби в молодих спеціалістах для роботи в судах, підвідомчих установах і організаціях;

19) розробляє пропозиції про матеріальне і соціально-побутове забезпечення працівників Міністерства, судів, підвідомчих установ і організацій та вносить їх на розгляд відповідних органів;

20) організує матеріально-технічне забезпечення обласних, Київського міського судів, міських (окружних) судів, районних (міських) народних судів, підвідомчих установ і організацій; створює належні умови для здійснення правосуддя;

21) організує планово-фінансову роботу, затверджує кошториси по судах, підвідомчих установах і організаціях та фінансує їх; здійснює контроль за бухгалтерським обліком і звітністю;

22) вносить у установленому порядку пропозиції до планів капітальних вкладень на будівництво будинків судів, державних нотаріальних контор, відділів запису актів громадянського стану та житла; здійснює контроль за цим будівництвом.

5. Міністр України при виконанні покладених на нього функцій взаємодіє з іншими центральними органами державної виконавчої влади України, органами Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого і регіонального самоврядування, а також відповідними органами інших держав.

6. Міністр України має право:

1) одержувати від міністерств, відомств та інших центральних органів державної виконавчої влади України, наукових установ і навчальних закладів висновки на розроблювані Міністерством проекти нормативних актів та інших документів, а також на статуті об'єднань

громадян і нормативні акти, що підлягають державній реєстрації;

2) залучати спеціалістів міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади України установ, організацій за погодженням з їх керівниками до розгляду питань, пов'язаних з удосконаленням законодавства, та утворювати робочі групи з розробки проектів актів законодавства України, вирішення інших питань, що належать до повноважень Міністерства;

3) одержувати безплатно для здійснення покладених на Міністерство функцій інформацію від статистичних та контролюючих органів з питань застосування законодавства в господарській діяльності міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади України;

4) силікати в установленому порядку наради з питань, що належать до його компетенції.

7. Міністр України в межах своїх повноважень видає на основі й на виконання чинного законодавства накази, організує та контролює їх виконання.

Міністерство у разі необхідності видає разом з іншими центральними органами державної виконавчої влади України спільні акти.

Рішення Міністерства з питань винесення нотаріальних дій, запису актів громадянського стану та виконання судових рішень, виданих в межах його повноважень, є обов'язковими для центральних і місцевих органів державної виконавчої влади, а також підприємств, установ і організацій.

8. Міністр України очолює Міністр, який призначається відповідно до Конституції України.

Міністр має заступників, яких за його поданням призначає Кабінет Міністрів України, розподіляє обов'язки між заступниками. Міністр та зазначені повноваження структурних підрозділів Міністерства.

Міністр юстиції України несе персональну відповідальність за виконання покладених на Міністерство завдань і здійснення ним своїх функцій, визначає ступінь відповідальності заступників міністра, керівників підрозділів Міністерства.

9. Для погодження вирішення питань, що належать до повноважень Міністерства, обговорення найважливіших напрямів його діяльності у Міністерстві утворюється колегія в складі Міністра (голова колегії), заступників Міністра за посадою, керівників структурних підрозділів Міністерства. Члени колегії Міністерства затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Рішення колегії проводяться в життя, як правило, наказами Міністра.

10. Для розгляду наукових рекомендацій та пропозицій щодо поліпшення діяльності установ юстиції та вирішення інших питань при Міністрі України створюється науковий консультативно-методичний рад з провідних учених і висококваліфікованих фахівців-практиків.

З метою координації діяльності державних органів та інших організацій у прот-

(Закінчення на 3-й стор.)

«УРЯД МАЄ КЕРУВАТИ УМОВАМИ, А НЕ ПРОЦЕСАМИ ВИРОБНИЦТВА»

— Уряд висловлено недовіру. Що це означає для членів Кабінету міністрів? Чи правдою вони зараз у повну силу? Якщо так, то над чим?

Це насамперед означає, що сьогодні вони не міністри, а лише виконуючі обов'язки.

Однак члени Кабінету — люди високою мірою натреновані кількома спробами парламенту відправити їх у відставку. І коли чергова стала реальністю — уряд, що робить йому честь, не опинився в стані шоку. Багато міністрів по-справжньому вміють тримати удар долі. Уряд продовжує з повною промисловістю відновлювати виконувати всі свої обов'язки, розв'язуючи головне сьогоднішнє завдання — не припустити, щоб політична криза призвела до економічного краху.

Якщо відповісти коротко, над чим ми зараз працюємо, то можемо сказати, що Кабінет міністрів виконує в повному, підкреслено, обсязі всі функції, покладені на нього Конституцією. Це і прийняття конкретних кроків щодо виведення фінансового становища підприємств зі стану, близького до паралічу, і підготовка до зими, і багато, багато іншого — усього просто не перелічити.

Наш склад змінився, як ви розумієте, поки що на одного члена Кабінету, при чому не радуючись, а прем'єра. Це звичайно, змушує тих, хто з'явилися в строю, працювати з підвищенням навантаженням.

— За останні два роки змінилися два прем'єри. На вашу думку, чому? Їхні помилки призвели до цього чи це складний перехідний період?

— Обоє прем'єрів відправили у відставку парламент. Що стосується другої частини запитання, то немає людини, яка б ніколи не припускалася помилок. Тут треба згадати народну мудрість: «Не той дурний, хто робить помилку, а той, хто її повторює».

За умов перехідного періоду ймовірність помилок зростає. Взагалі, всім нам час зрозуміти, що на певному етапі розвитку суспільства покращення змін уряду — явище закономірне. Бо завдання цьому апокаліптичній владі приводилося у відповідність з рівнем розвитку, що швидко змінюється, продуктивних сил і виробничих відносин.

Це, наприклад, підтверджує дослідом Італії, яка не зважаючи на часту зміну урядів, за історично невеликий відтинок часу змогла здійснити економічний ривок і опинитися в числі лі-

Інтерв'ю для «Голосу України» дає виконуючий обов'язки прем'єр-міністра В. К. Симоненко

дирувочої групи індустріально розвинутих країн світу.

Але це вірно, хочу підкреслити, на певному етапі.

— Що має робити уряд для усталення економічного становища в країні, тобто якими мають бути його функції уже зараз і як вони мають змінитися?

— Я глибоко переконаний, що основні функції Кабінету міністрів мають бути спрямовані на створення умов достатніх для соціального, економічного, науково-технічного і т. д. розвитку суспільства, кожного громадянина. Уряд має керувати умовами, а не процесами виробництва. Тому всі функції, за допомогою яких сьогодні утримуються в «адміністративно-командних шорах» підприємства, мають бути відінені. Переконаний, що такий уряд має бути. А чи буде — вирішувати парламенту.

— Багато хто вважає, що уряд має сам уміти заробляти гроші для країни і створювати умови громадянам, колективам для такого заробітку. Чи буде у нас, на ваш погляд, такий уряд?

— Чесно кажучи, запитання мені не зовсім зрозуміле. Щодо умов, то я про це щойно сказав. Однак те, за про те, що «уряд має вміти сам заробляти гроші для країни», досить сумнівно. Більше того, як людина, я не хотів би опинитися громадянином країни, на чолі якої стоїть уряд комів'єрерів. У такої держави, і це підтверджується гіркою долею колишнього СРСР, немає майбутнього.

— Останнім часом дедалі частіше лунають голоси про корупцію в усіх сферах

наших гроші. Тобто наші чиновники грабля заробляти не вміють, але залобки беруть хабар за будь-яку послугу підприємцям, іншим діловим людям і не тільки їм. Що ви можете сказати про ці розмови? На жаль, вони поширюються і в колах представників іноземних фірм, що підірває престиж України. Солідні фірми не будуть мати справи з чиновниками-хабарниками. Що ви скажете з цього приводу?

— Те, що протягом останніх двох десятиріч вірус корупції дедалі більше вражає наше суспільство, ні для кого не секрет. Гадаю, що боротьба з ним вимагає величезних зусиль як з боку нового уряду, так і парламенту. Бо економічна криза та наявна правова база часто ставлять суспільство у становище беззбройної людини перед озброєним до зубів грабником. У цілому, це жахливе явище дуже складне й горюче для цього можна багато сказати. Скажу основне — розумне поєднання економічних і адміністративних методів управління, з наголосом на економічній, а не лише на розширенні традиційних методів боротьби з корупцією, може стати дійсно ефективним засобом її викоринення.

— Ще недавно ви були мером Одеси, потім представником Президента в Одеській області. Зараз на вас звалилися відповідальність за всю країну. Ваші найперші дії у цій ситуації?

— Перше, що я зробив, — збільшити тривалість робочого дня з 10 до 15 годин на добу і добровільно відмовився від вихідних днів. І більш докладно я про це вже сказав, коли відповідав на перше запитання.

— Скілки, на вашу думку, потрібно часу, щоб Україна вийшла з економічної кризи?

— За ідеального збігу обставин для повного виходу з кризи потрібно буде дватри роки. Для припинення подальшого сповзання в кризу — кілька місяців.

— Коли Україна матиме власну валюту?

— Ви хочете одержати коротку відповідь на запитання, яким спеціальна комісія з грошової реформи займатиметься протягом останнього року? Моя думка така: вводити національну валюту треба відразу, як тільки буде створено мінімальні сприятливі економічні умови. Та для цього потрібно працювати, розв'язувати конкретні питання, а не займатися їхнім проговорюванням. Бо народити дитину — це ще не все. Головне — виростити її здоровою і сильною,

«Ми не вправі раптом розійтись...»

Інтерв'ю з А. С. МАТВІЄНКОМ, членом Президії, головою Комісії Верховної Ради України

— Анатолію Сергіювичу, Ви людина енергійна, діяльний політик з широким колом інтересів, тож приводів для розмови, як кажуть, більше ніж вистачає: економічна та урядова криза; прийняття у першому читанні декларації про молодіжну політику та Закону «Про сприяння соціальному становленню і розвитку молоді»; робота міжпарламентської українсько-російської комісії, яку ви очолюєте; новий етап переговорів по Чорноморському флоту та ситуація в Криму; діяльність наукового центру «Справедливості», який єдиний створив економічну програму, альтернативу урядовій; нова акція Спілки українського студентства на майдані Незалежності тощо. Тож, якщо не заперечуєте, перший «постріл» Ваш.

— Дійсно, поле для діяльності в Україні велике, для розмови — ще більше, на жаль, виникає простір й для пострілів вже в напрямку розуміння. Багато над чим хотілося б поміркувати... Наприклад, студентська акція. СУС прагне негайно вирішити долю Верховної Ради, яка цього разу сама спромоглася відправити уряд у відставку, знявши чимоду з можливих вигод студентства. Та мене турбує, що головне для них не стан студентської молоді, не нові ідеї, не конструктивна діяльність по державотворенню, а «старе геть» геть Верховну Раду, замість СНД... А що далі? І питає студентів: у відповідь — тиша. Але ж акція може підштовхнути Україну ще далі в безодню беззаконня або навпаки спровокує державні органи на застосування сили. І перше, і друге у нинішній ситуації однаково згубно для суспільства. Звертаю увагу: студенти виступили, не чекаючи результатів збирання підписів по референдуму з дострокового припинення повноважень Верховної Ради. Я вірю, що за спинами студентів не стоїть ніхто, але бажаною стати і привласнити наслідки з кожним днем буде все більше. На жаль, поки що доводиться констатувати, що ми — суспільство добрих «спідвириданів» і поганих архітекторів та будівників.

Але ж є й інші шляхи — законний. Ось, приміром, кілька днів тому Верховна Рада ухвалила закладати вимоги законопроектів з молодіжних питань. В них — річна праця Комісії Верховної Ради України у справах молоді, науково-дослідного інституту з проблем молоді, Міністерства України у справах молоді і спорту, і, головне, багатьох молодіжних організацій, зокрема й СУСУ. Зараз почалася підготовка проєктів до другого читання. І дуже хотілося б об'єднати зусилля всіх, щоб порадити становище молоді, діти лад

сильній державній молодіжній політиці. Хто ж, як не держава, подбав про своє майбутнє, зробить це в той час, коли кожна партія дбає про «свою» Україну, тягне на себе кождо владу? Далі ж відступати у руйнуванні нікуди, бо йде вимирання України, в прямому і переносному розумінні, бо майже половина молодих людей міє при першій можливості емігрувати в інші країни назавжди, злочинність у молодіжному середовищі не вливно зростає, духовність ледаче живе... Все це об'єктивна ситуація. Ми, звичайно, можемо говорити й про флот, й про Крим, але давайте виходити з того, що головне сьогодні знати те, що вивре Україну з пастки кризи, зробити її дійсно демократичною, правовою державою. І тут повинні бути ключовим ланцюгом, алгоритмом програми дії.

— Саме на цьому хочу вас зупинити, бо вже рік чути: ми будемо незалежною демократичною державою, але так і не з'явившись, пробаючи, що ж ми так будемо? Чи є в нас ідеї, які народила історія, яку проголосив парламент, підтримав народ, випробування часом, якщо життя мільйонів лише погіршується, економіка руйнується, культура занепадає? Чи не завалився під тиском цього все набуване?

— Як теж ставлю собі майже такі ж болісні запитання. А відповіді в них — дуже часто шукають в історії, зовнішніх обставинах, персоналіях або абстрактних наукоподібних міркуваннях. Але якщо ми народ, який будує державу, відстоює духовність, якщо ми розумні люди, то маємо зрозуміти: не натяками на когось й на щось справа робиться. Наші бідні й досягнення — наслідки нашої внутрішньої та зовнішньої політики. Усвідомити це кожному необхідно, бо так можна буде скоріше й з найменшими втратами пройти шлях від тоталітарної системи або суспільства абсурду і парадоксів до цивілізованого стану — через перехідний період, багатий на все, зокрема й різні, вже самими сторонами парадокси. Наведу лише окремі.

Більшість з політичних партій та рухів з'являються як трибуні після дощу, ледаче астигають проголошенням грандіозних намірів й програм і, не зрозумівши бодяй й перших кроків на шляху конструктивного творення, застигають, перетворюючись у музейні вощі фігури, до яких ніхто не заходить. А через це — парадокс черговий — боротьба з бюрократією, названою партотарією, завершується перемогою останньої, яка стала ще міцнішою, й чисельнішою, омолоджені (Продовження на 6-й стор.).

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

ведених спільних заходів, спрямованих на підвищення правової свідомості громадян, методичного забезпечення правової освіти населення при Міністерстві України створюється міжвідомча координаційно-методична рада з представників відповідних центральних органів державної виконавчої влади України, установ та організацій.

Склад наукових консультативно-методичних рад і положення про них затверджуються Міністерством юстиції України, а склад міжвідомчої координаційно-методичної ради і положення про неї —

Кабінетом Міністрів України.

11. Гранична чисельність і фонд оплати праці працівників центрального апарату Міністерства України затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Структура центрального апарату Міністерства затверджується Віце-прем'єр-міністром України.

Штатний розпис центрального апарату Міністерства і положення про його струк-

турні підрозділи затверджуються Міністерством юстиції України.

12. Міністерство України є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в установах банків, печатку із зображенням Державного герба України і своїм найменуванням.

Секретар Адміністрації Президента України

М. ХОМЕНКО.

ПОЛОЖЕННЯ про Міністерство юстиції України

З НОВОСІЛЛЯМ, АМБАСАДО!

Реалії

Після майже чотиримісячних поєвівань по різних мало-присотосованих приміщеннях співробітників української дипломатичної місії в Канаді нарешті отримали можливість розпочати нормальну діяльність. Надзвичайно важливу проблему, пов'язану з придбанням будинку для Посольства, розв'язано завдяки великій жертовності родини канадського бізнесмена, голови товариства прихильників РУХу в Канаді Е. Гудуляка.

Під час святкування вхідчин до нового будинку, після традиційного освятчення, при великому зібранні української громадськості в Оттаві, відбулася церемонія передачі ключів від приватно-придбаного будинку першому дослові України в Канаді — Л. Лук'яненку.

У короткій промові пан Гудуляк сказав: «Для нас це велика честь і привілеї зробити такий дарунок для такої великої мети. Ми з дружиною, порадившись з нашими дітьми, вирішили зробити цей дарунок Україні з нагоди чергової річниці від Дня проголошення незалежності. Я знаю, що цей будинок не є ще таким, який ми мріємо бачити, — це початок, і початки часто скромні, але це початок на краще завтра, початок на добро...»

«Будинок амбасад, — це є зачин нашої справжньої роботи, — підкреслює пан Лук'яненко. — Завдяки доброму Гудулякам, їхній щедрих, ми маємо приміщення, де розмістимо офіси. Думаю, що такий дарунок вартий того, щоб назавжди залишитися в пам'яті нашого народу».

Подружжю Гудуляків було вручено грамоту подяки від Посольства України в Канаді. Де записано: «Цей великий дар служить яскравим доказом духовного зв'язку українства в усьому світі навколо священної ідеї державної самостійності української нації».

Заснування Посольства — справа складна для будь-якої країни. У випадку з українським Посольством в Канаді вона мала більш суб'єктивний характер. Цією подякою Україні будинок для амбасад в Оттаві активно фінансово підтримали канаді українського походження — члени різних українських громадських об'єднань у Канаді. Від початку кампанії на рахунок Конгресу українців Канади надійшло близько 1,2 мільйона доларів добровільних пожертвувань для цієї мети. Однак організації та інші угодження всередині громади не давали можливості улагодити проблему з приміщенням впродовж останнього часу.

Посольський будинок знаходиться в Оттаві на вулиці Меткалф, 331. Це одна з головних вулиць міста, а від самого будинку до Парламенту Канади чи офісу

Прем'єр-міністра — близько 10 хвилин пішки.

Зі штатних восьми українських дипломатів нині в Оттаві працює п'ятеро. На господарстві є три автомобілі (два власних нових і один використовується за згодою Посольства Росії), деякі найнеобхідніші засоби зв'язку. З відкриттям амбасад, можливо, владнається і проблема обладнання її найсучаснішими засобами інформаційної комунікації. Компанія «Сайдус» з Торонто, що має бізнесові контакти з Національним банком України, запропонував забезпечити Посольство сучасними комп'ютерами.

Анатолій НІКУЛА, спеціальний кореспондент «Голосу України».

На знімку: Посольство України в Канаді.

Фото Володимира ЗАКРЕВСЬКОГО.

Панорама

ПО НАУКУ — ЗА КОРДОН

Уперше стипендію австрійського федерального Міністерства з науки і досліджень одержали представники України. П'ятеро наших співромадян з Києва, Львова і Вінниці навчалися разом з колегами з Угорщини, Чехо-Словаччини, Польщі, Болгарії і Хорватії.

З 17 по 28 серпня в університеті міста Лінц приїхав третій Літній університет на тему: «Технологія інформації та менеджменту». Участь у ньому українських гостей стала можливою завдяки австрійському підприємцю Герхарду Бартошу з Лінца. За останні п'ятеро років він організував 25 спільних австрійсько-українських проектів.

Так, наприклад, близько двох місяців тому в Києві 50 пар молодих людей, які поодиноко одержали австрійські оброчки та весільні подарунки. А минулого року з 13 по 23 серпня на теплоході «М. Глушкова» було проведено економічний конгрес.

Назавання в Лінтському університеті обійшлося організа-

тору в 15 тисяч австрійських шилінгів (близько 1500 доларів США). Метою цього семінару було ознайомити представників країн колишнього Східного блоку з базовою інформацією та досвідом використання технологій інформації та менеджменту. Одним із завдань семінару було також підшукати аути-партнерів, в тому числі й в Україні, з метою постійного обміну інформацією з університетом Лінца.

НА ЗНІМКУ: члени української делегації у Лінці.

Відгомін події

Півтисячоліття. Багато це чи мало?

Як відомо, нинішній рік — особливий. Багато країн Європи, Америки і навіть Азії беруть активну участь в ювілейних урочистостях, присвячених 500-річчю відкриття Америки Христофором Колумбом.

Півтисячоліття тому 12 жовтня великий генуезець, перетнувши на трьох каравелах «Сан-та-Марія», «Пінта» і «Нінья» Атлантичний океан, досягнув острова Сан-Сальвадор. Цей день тепер офіційно вважають Днем Колумба. Його святкують по-різному. В іспанському місті Севілья відкрито міжнародну виставку «Експо-92», приурочено до цієї події. У далеку путь через Атлантику вирушили великі вільнички, відкривши європейцям парусну راгату на честь великого мореплавця. Випадки й учні Багатошкіл США відзначають День Колумба офіційною церемонією у зв'язку зі сторіччям

американської Клати вірності прапору. Складена на честь цього дня сто років тому, вона надала поколінням американців любови свою країну.

Життєвий шлях Колумба є достоянню передісторії Сходу Нового Світу. Історія Сполучених Штатів має чимало візирок особистостей, які залишили відбиток на своєму часі, тому що мали свободу, можливість і гроші. Перша подорож Колумба до Америки тривала лише 33 дні. Але вона спростувала древні міфи і змінила життя наступних поколінь. Велика зустріч світів, який посприяти Колумб і його команда, об'єднала народи по обидва боки Атлан-

тики у тривалому плідному обмін знаннями, ресурсами й ідеями... — так, зокрема, розділяють досягнення Колумба американські Президент у своїй прокламації, — оголошено 1 жовтня.

Десятиліттями деякі невірні намагаються зіштовхнути знаменитого генуезця з п'єдесталу історії. Згідно з їхніми версіями, не він був першовідкривачем Нового Світу або принаймні не «перший» потрапив туди. Проте саме Христофор Колумб очолює довгий перелік претендентів на пальму першості, здіймаючись над усіма в ореол слави. Оскільки лише широке обнародування результатів експедиції великого іспанця зумовило заселення континенту європейцями.

Артем ПРОХОФЕНКО.

Експрес-інформація

УКРАЇНА — КУБА: НАЛАГОДЖУЄМО ЗВ'ЯЗКИ

Учора в МЗС України відбулася зустріч першого заступника міністра закордонних справ Миколи Михаревича з делегацією зовнішньополітичного віддіста Куби на чолі з начальником відділу країн Європи Ісабель Алєнде. Під час бесіди обговорювалися питання двосторонніх українсько-кубських відносин у рамках підписаного в Нью-Йорку 22 вересня міністрами закордонних справ України Анатолієм Зленком і міністром закордонних справ Куби Рінародо Аларконом де Кесада Протоколу про співробітництво між двома відомствами на 1992—1994 роки.

ШЕВАРДНАДЗЕ ЗНОВУ НА Я. СОТІ

Головою Верховної Ради Грузії обрано нинішнього керівника Держради цієї республіки Шеварднадзе. За попередніми неофіційними даними, під час загальних виборів, які відбулися в неділю, за нього проголосувало понад 80 відсотків виборців. Одночасно населення республіки обирало 234 депутатів парламенту. Поділяється, що членами Верховної Ради вже стали Прем'єр-міністр Сігуа, перший заступник голови Держради Іоселані, міністр оборони Кітавані. Внаслідок боїв близько 200 тисяч виборців не змогли взяти участі в голосуванні в Західній Грузії, окремих районах Абхазії та Південній Осетії.

НАРОД НЕ ХОЧЕ РЕФОРМ!

Останній тур президентських виборів відбувся у Румунії. Опонентом Президента Ілієску на нині був прихильник прискорення реформ у країні Константінеску. За попередніми підрахунками голосів, за Ілієску висловилися шістьдесятіх виборців, тоді як Константінеску здобув їх близько 42 відсотків. Остаточні результати виборів очікують найближчим часом.

З ПАРАДУ — НА ВІЙНУ

Військовий підрозділ, який брав участь у параді азербайджанської армії в Баку 10 жовтня, відправлено в зону карабахського конфлікту. Таким чином, керівництво Азербайджану використовує всі резерви для стримування наступу вірменських сил в Кубатліському районі НКР.

Як заявив вірменський сторона, вона в свою чергу щодня фіксує порушення повітряного простору Вірменії азербайджанськими військовими літаками.

ЗА СОЦІАЛІСТИЧНИЙ ГІНОК

Черговий з'їзд китайської компартії розпочався з визнання необхідності переходу до економіки вільного ринку. Генеральний секретар КПК Ц. Цзіньмін відкрив цей форум словами про те, що в Китаї розпочалася нова революція. В економіці країн, вважає він, відбуваються кардинальні зміни з одночасним збереженням соціалістичного ладу. Провідником китайської економічної реформи, підкреслює Цзіньмін, лишається 88-річний Ден Сіаопін. Хоча він і не займає ніяких постів у партії, проте залишається впливовою особою у Китаї.

ОБГОВОРILI НАЙБОЛІШІ ПРОБЛЕМИ

Переговори Прем'єр-міністра Литви Абішаля з виконуючим обов'язки глави уряду Росії Гайдаром відбулися вчора в Москві. В центрі уваги сторін були питання економічного співробітництва двох республік. Абішаля і Гайдар, зокрема, обговорили проблему енергетичної кризи в Литві та проблему постачання продуктів харчування в цю прибалтійську республіку.

СЕРБІОЗНІ ПІДСТАВИ

Від зустрічі зі своїми сербськими опонентами відмовилися офіційні представники Боснії і Герцеговини. Вони пояснили це рішенням тим, що у в'язні в облогу столиці республіки досі не відраховано пошкоджень у результаті сербських нападів Лівії постачання електроенергії та води.

Сербські, хорватські та боснійські лідери мали зустрітись у Сараєво для організації військової робочої групи, яка займалася б питанням безпеки столиці.

ЗАЛИШАЮТЬСЯ У БЕЗВИХОДІ

Тривають переговори у Брюсселі між представниками США і ЄС з питання сільськогосподарських субсидій. Уже два роки вони не можуть вийти з безвиході через нездоволення Сполученими Штатами несправедливою, як вони вважають, європейською політикою з цього питання.

ДО РОЗКРИТТЯ ТАЄМНИЦІ — КІЛЬКА КРОКІВ.

Для одержання нових матеріалів про загибель у 1983 році південнокорейського авіалайнера, збитого радянськими винищувачами, до Москви прибула урядова делегація Республіки Корея. Росія, готуючись до візиту Президента Єльцина до Сеула, повідомляла про намір обнародувати нові матеріали в цій справі, які до цього часу були державною таємницею. За словами представників Державної Кореї, члени делегації ще не знають, які документи їй передадуть. Південнокорейська громадськість вимагає, щоб Президент Єльцин обнародував усі подробиці катастрофи до свого візиту.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

ЛЕОНІД КРАВЧУК ЗУСТРІВСЯ З МИКОЛОЮ БАГРОВИМ

Учора в Києві відбулася зустріч Президента України Леоніда Кравчука і Голови Верховної Ради Республіки Крим Миколи Багрова. Кримляни обговорили ситуацію на півострові, що склалася в зв'язку з останніми виступами кримських татар, які вимагають розв'язання питань повернення та обслушвання своїх переселенців з місць примусового заслання, та рішеннями кримського парламенту з цього приводу.

Головною ж темою розмови стало обговорення спільного плану дій та механізмів реалізації Закону України про розмежування повноважень між органами держуправління України й Криму, який набрав чинності після рішення ВР Криму 24—25 вересня ч. р.

За підсумками зустрічі було прийнято спільну заяву, яка буде опублікована. Л. Кравчук підтвердив оцінку дії кримських татар, яку дав їм ВР Криму, назвавши антиконституційними.

«МИ НЕ ВПРАВІ РАПТОМ РОЗІЙТИСЬ...»

(Закінчення.
Початок на 3-й стор.).

ла свої номенклатурні лави своєю когорті «демократів» і від того стала ще більш пихатою, жорсткою, корупційною й небезпечною.

Можна й далі, але, здається, достатньо.

— А мені здається, що ви ухилистесь від прямої відповіді, що ж ми будемо!

— Навпаки, я лише до неї наближаюсь. Мені здається, що через головну відповідь не існує ні у Президента, ні у Верховної Ради, ні в жодної з політичних сил — відповідь лише бродить в суспільстві без голосу й очей, бо суспільство продовжує лишатися розколотим, з перевагою процесів деструктивно-оцінювального характеру, з домінуючою крайдібною або антисупільною інтересу, хоча високіх слів пролилися Дніпрі й нагороджені Карпати. При бажанні словами не важко буде довести парадокс: суверенна демократична держава — це ще один варіант розвиненого соціалізму чи, навпаки, класичного капіталізму. То куди ми рухаємось — вперед, назад, аби чим знову у куті!

На мою думку, так виходить тому, що в державі немає пророблених розрахунків та концепцій розвитку, які були б узгоджені між собою та адекватні ситуації, немає команди, яка б без корисливства взялася за державне кермо. Ситуацію детермінує й те, що переважуючий тип діяльності, політичний, а наш провідний і майбутній пошук — економічний, розпад якої несе найбільшу небезпеку — олохотіти процес, екстремізм окремих сил, можливі міжклітинні конфлікти. З усього випливає, що нам крайдібно потрібна сама політична концепція, яка базується на нових економічних ідеях, проробках можливостях, яка забезпечує соціальний захист населення без політистських витяжок і веде до консолідації суспільства. Навряд чи тут можна обійтися окремими змодами чи шляхом «дій з листа».

— А хто може запропонувати вихід і як спромогтися до цього нікітні партії або «партія владі»!

— В Україні точиться (точ-

иться не за реформи, а за владу) боротьба карликових, деструктивних партій. Частина з них об'єднала своїх членів навколо деструктивних ідей — як зруйнувати те, що є; як похитати владу. Програми, що робили далі, вони, як правило, не мають. В державній же «партії владі» йдуть чвари за вплив, за власні інтереси... Задаючи якісь ССУС, наприклад, намагаються сформувати і помітний чиновник апарату Президента, і відомо депутату, і лідери радикальних партій. Але народові, державі те несе лише погіршення життя. Виникає така формула моменту: «народ не в силах вже терпіти, та ми не вправі раптом розійтись».

Цим я зовсім не хочу сказати, що Верховна Рада має «вбудити» весь термін повноважень. Та є кілька суттєвих моментів. По-перше, борючись з нею можна лише законним, цивілізованим шляхом, а не силовими методами, і крім того, вона перерешає варті разом з антагонізмами ликулого й початкового періоду і ніяк не рачіше.

По-друге. Нові вибори мають відбуватися на реальних багатопартійних засідках, для чого партіям треба підготуватися, інакше наступна Верховна Рада лише законсервує на 5 років існуюче становище напівпрофесіоналізму та амбіцій.

По-третє. Вибори наскви 93-го, впевнений, не дадуть якісно нового складу парламенту, будуть погано підготовлені, а їх демократизм, судячи з активності виборців, менш ніж мінімальний. Вибори ж по багатьох округах будуть просто куплені заздалегідь.

Ще щодо законодавчої влади. Стосовно владзі ж законодавчої, то в нас зараз існує зловтих Бермудський трикутник: Кабінет Міністрів, Державна Дума, Адміністрація Президента. І в цьому трикутнику, як кораблі у Бермудському, просто розчиняються, зникають взагалі будь-яка влада, відповідальність, логіка та послідовність управлінських рішень, які не контролюються і не програмуються. Вважаю, що кожен день існування цього потрібного паралелізму просто злочин — всі управлінські структури мають негайно відійти до уряду.

А уряд повинен — це аксіома для всіх — діяти в інтересах народу. Та тут існує ще один парадокс — «Від народу його треба й захистити (Президенту й Верховній Раді), як під час діяльності матеріально й морально, так і після неї — морально й матеріально, причому на достоянню особистості і державного діяча бітні. Дієздатний уряд може бути створений за умови відбору лише за професійними, фаховими якостями, критеріями відданості справі, але з врахуванням розкладу політичних сил. І головне — уряд повинен мати певний час, який йому дадуть можливі працювати, будуть поважатим, контролювати лише цивілізовано.

Тобто, відверто кажучи, на мій погляд, Президент, заспокоєний урядом собою, має прийняти на себе своє невдоволення і захистити дії міністрів, дати їм гарантії в очі суспільства.

— Ви вбачаєте можливість розвитку подій за такою, елітистською схемою?

— Така схема є, на мою думку, неабсолютно. Президент має зіграти особливу роль у розвитку подій в Україні. А це можливо лише, якщо він візьме на себе головну відповідальність за хід економічних реформ, за реформування управлінських структур влади. Звичайно, а умовах, коли Україна доводиться формувати всі атрибути державності, стверджуватися на міжнародній арені, стримувати політичні міжусобиці, будувати національну економіку, Президент і як особистість, і як інститут влади об'єктивно не зможе особисто опікуватися всіма напрямками діяльності. Але він може і не повинен уникати особистої відповідальності за вирішення кожного з цих завдань. Тим більше, що найсерйозніші випробування ще попереду. Нас чекає надзвичайно важка зима — нестача енергоносіїв і палива, дефіцит природних ресурсів, нестримна галопуюча інфляція можуть не дозволити і дещо балансувати на межі соціального вибуху. І, якщо хтось відкидає уряд Фокіна першої черги, а Верховній Раді — другу, то він має прогнозувати і те, хто стане жертвою чер-

говою. А відповідь на це питання знайти неважко... І якби за жертви ми, маю на увазі всю Україну, вибравши хоча б «якість» — темпи просування економічних реформ, то жертви можна було б вважати доцільними.

Я не підтримую варіант реформації виконавчої влади, коли Л. М. Кравчук особисто очолює Кабінет Міністрів. Історично так склалося, що саме цей орган влади несе найбільшу відповідальність за стан економіки і, відповідно, економічних реформ. Тож, якщо Президент навіть очолює Уряд, то де-факто керувати Кабінетом буде або Перший Віце-Прем'єр, або хтось інший з апарату Президента. А при цьому права і відповідальність цієї посади будуть зайняти раз помітно обмежені.

На мою думку, Верховна Рада має обрати Прем'єр-Міністра, але до цього Президента і парламент повинні ліквідувати паралельні управлінські структури — вся управлінська влада, відповідно, і вся відповідальність, відходить до Кабінету Міністрів. Крім того, рекомендувати кандидатуру на посаду глави Уряду, глава держави має попередити: я поділяю всю повноту відповідальності за дії Уряду, це мій Кабінет і я прошу дати йому можливість спокійно працювати.

Бо якщо і цей Прем'єр-Міністр спочатку буде знати, що йому уготована доля жертви, причому під номером один, то навряд чи він піде на ризик, самостійні і радикальні реформи. Це один шлях.

Другий полягає в тому, що таку відповідальність за дії Уряду могла б прийняти на себе Верховна Рада України. За таких умов вона повністю формує Кабінет Міністрів і бере у нього повну відповідальність на його діяльність, у такому випадку вона, тобто Верховна Рада, вправі серйозно змінити проект нової Конституції, передбачивши поєднання ролі парламентської республіки з президентським устроєм. Але говорити на цю тему, вважаю, поки що зарано.

Розмову вів
Дмитро ТАВАЧНИК.

УКРАЇНЦІ КРИМУ ВИЗНАЧИЛИСЯ

9—11 жовтня у Симферополі пройшов перший Всекримський конгрес українців під девізом «Крим — Україна». Європійським головною задачею конгресу було відомого кримського підприємця і громадського діяча, голови оргкомітету й делегата конгресу збереження статусу Криму як невід'ємної частини України і забезпечення його демократичного розвитку. Головою конгресу обрано кримського підприємця, керівника народних справ УПЦ — Київського патріархату Антонія, приїзнення Президента України закликає Державний радник України Микола Жулинський. На Конгресі прийшло 562 делегати і понад 100 гостей з різних континентів, висвітлювали його 70 журналістів.

Професор Симферопольського університету Анатолій Свіданський сказав під час виступу: «1783 році були перервані контакти Криму з Європою... Були перервані зв'язки півострова і з мусульманським світом... Протягом 200-річного обіймання Росією півострова ісправдану боротьбу кримських татар за створення на півострові автономної кримськотатарської держави. Кримські татари, називали рішення надзвичайної сесії Верховної Ради Криму про неконституційність діяльності Верховної Ради України, назвали визнання, наразі, відсутності єдиної державної влади в Україні, кримськотатарського народу в Криму. У президії Конгресу був голова Меджлису Мустафа Джаміля. Його заступник, голова націоналізації кримськотатарського національного руху Рефат Чубаров, який вітально привітав конгрес, сказав: «Кримський народ, зауважую, що він не чекає, що на Конгресі буде так багато сказано про його долю. І це радить нам бути більш активними. Крим має бути складовою частиною України, але мати особливий статус, оскільки тут є особливий статус. Голова Народного руху України Віталій Чорновіл назвав спробу відкрити кримськотатарський народ до націоналістичних абсурдів. А Валерій Гуцуляк з Євпаторії констатував порушення Верховною Радою Криму міжнародного права прийняттям парламентом Криму без колорії кримських татар і українців».

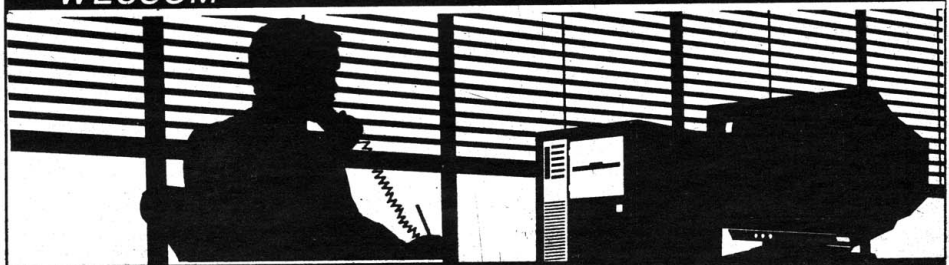
Делегати гостро критикували позицію голови Верховної Ради Криму Миколи Багрова, який заявив, що проведення Всекримського Конгресу українців привело до ще більшого розколу в становищі на півострові. Одноголосно прийнято заяву про загострення становища в Криму, у якій говориться: «Конгрес з розумінням і підтримкою ставиться до прагнення кримськотатарського народу... повернутися на свою землю і зайняти ті ж місця серед народів, які населяють Крим. Ми... не схвалюємо дії Верховної Ради Криму та Уряду, які свідомо зловживають з вирішенням питань, що стосуються кримських татар. Така позиція владних структур веде до дестабілізації політичного становища і загострення міжнародних стосунків... Конгрес вимагає від Верховної Ради Криму вступити в переговори з Меджлисом як представницьким органом кримськотатарського народу».

Багато різних питань піднімалися на Конгресі, і про українську школу, і про українські звичаї та обряди, і про науку в Криму. Прийнято ряд ухвал, зокрема: «Про консолідацію демократичних сил у Криму», «Про економічні проблеми Криму», «Про стан українства в Криму», «Про заходи громадського сприяння розвитку Збройних сил України».

Створено Всекримську координаційну раду національно-демократичних сил Криму, головою якої одноголосно обрано Юрія Колесникова.

Олександр ПІЛАТ,
власний кореспондент «Голосу України».

WESCOM

ПОЛНАЯ ДВУХЛЕТНЯЯ ГАРАНТИЯ!
ПЯТЬ ЛЕТ СОПРОВОЖДЕНИЯ!
ДОСТАВКА И УСТАНОВКА!
ПРОГРАММНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ!

ГОЛОС України

310042, Харьков
ул. Пожарского 2/10
тел. (0572) 93-40-75,
95-96-74, 94-28-11
факс (0572) 94-35-73

Володимир ДЗБОБАК

ЧАС РУЇНИ МИНАЄ, ДОБА ТВОРЕННЯ НАСТАЄ

14 жовтня 1942 року, в день Покрови пресвятої Богородиці, в лісах Волині народився перший загін Української повстанської армії (УПА). Упродовж майже 50 років слава бойова історія УПА нещадно фальшувалася, а її воляк офіційна комуністична пропаганда інколи як «бандити» не називала. Але немає таємного, яке б не стало явним. Сьогодні Україна нарешті дізнається правду про УПА.

Молодий науковець з Українського науково-дослідного інституту педагогіки Володимир Дзобак робить і свій внесок у розвінчування сталінсько-брежнєвської брехні про українських повстанців воєнної доби.

У СІ СКЛАДНІ драматичні, трагічні неозначені події в житті українського народу під час активної діяльності ОУН—УПА можна розуміти, осмислюючи розумом національні, економічні аспекти тогочасної західно-української дійсності.

У національному русі передової Західної України поляризувалися два крила, визначилися два напрями розвитку. Перший — возз'єднання з Радянською Україною. Провідником цієї ідеї виступала Комуністична партія Західної України (КПЗУ). Другий шлях виборення самостійності з утворення незалежної Української держави. До цього напрямку належало багато політичних організацій, але найвпливовішою з них була Організація українських націоналістів (ОУН).

До 1940 року більшість населення віддавала перевагу першому шляху розвитку, і це підтверджують свідки тогочасних подій. Відомий український письменник Р. Братунь пише про це так: «Що стосується приходу частин Червоної Армії в 1939 році, то він був з радістю сприйнятий населенням Західної України. Пам'ятаю, як люди втіли радянських воїнів червоними і синьо-жовтими прапорами... Але вже перед війною селяни та інтелігенція, робітники і службовці на собі відчували всі «переваги» Радянської влади».

Розпуск КПЗУ і заборона всіх легальних партій, що діяли на території Західної України, дали «козирну карту» ОУН, яка залишалася єдиною політичною силою в регіоні.

Від самого початку своєї діяльності ОУН велику увагу в здійсненні своїх планів надавала збройним силам, УВО (Українську військову організацію), попередники ОУН, закликали людей, що в минулому були військовими. Члени цієї організації бачили досягнення мети — створення незалежної Української держави — виключно військовими методами. Коли ж стало зрозуміло, що цього замало, постало питання про створення нової організації. Вже під час заснування ОУН стався розкол всередині організації. Одна частина, до якої належали Р. Сущо, З. Кинш, вважаючи, що УВО повинна діяти окремо, як військово-формування (І. С. Коновалець, В. Горбівий) були противниками думки.

Завдяки авторитетові Є. Коновальця була прийнята друга платформа подальшого розвитку ОУН. Військовий аспект в її діяльності продовжував відігравати велику роль.

Протягом 30-х років ОУН підготувала значну кількість бойовиків, котрі здійснювали напади на урядові заклади та поштові контори, щоб здобу-

ЗАВТРА— 50-РІЧЧЯ УПА

ти кошти для своєї діяльності. Крім сотень актів саботажу та десятків випадків «експропріації» державних фондів, члени ОУН організували понад 60 замахів та вбивств.

Спроби створення регулярних військових структур були зроблені лише в другій половині 30-х років. Одна з них — у 1937 році. Саме тоді військовий референт ОУН на північно-західних українських землях Василь Сидор висунув ідею організації спеціальних військових відділів ОУН, які б рейдували на Поліссі й Волині і відповідали до розвитку політичної ситуації перехідній 6-й армії Прип'яті в Східну Україну або стали зародком антипольської повстанської армії.

У липні 1937 року створено першу таку військову групу «вовки», яка складалася із двадцяти п'яти виключно фанатичних бойовиків ОУН.

Другий відділ почав створюватися на Горіховищі. Перешкоди цій роботі масові арешти, проведені польськими властями.

Напередодні вересневих подій 1939 року, коли реальною стала небезпека окупації Польщі з боку Німеччини, на Поліссі знову збираються «вовки» і створюють нове об'єднання — «Поліську Січ».

Як показав подальший поділ, навіть в цьому невеличкому підрозділі ОУН не було єдності. Антипольські настрої викинули в окремі акції проти відступлюючих військових груп поляків. Після приходу радянських військ до Західної України на частина польського козацтва, в основному мешканці Волині, розійшлася по домівках, а вихідці з Галичини частково емігрували, а решта стала на шлях терористичної діяльності проти радянських органів.

Подальшу діяльність у цьому напрямі перевертали драматичні події, зокрема конфлікт між С. Бандерою та М. Мельником. Цей конфлікт розколов ОУН, тепер уже назавжди.

Після розколу кожний з двох напрямів за допомогою військово-політичних структур націонал-соціалістичної Німеччини став створювати військові формування. Результатом такої співпраці був створення в німецькій армії

незаводного до нападу на СРСР збройного з'єднання під назвою «Легіон українських націоналістів». Сформоване переважно з пробандерівських настроях українців, мобілізованих з території, зайнятої німцями, з'єднання складалося з 600 солдатів і мало два підрозділи під кодовими назвами «Нахтігаль» та «Роланд».

ПОЧАТОК СТВОРЕННЯ УПА

22 червня 1941 року почалася Велика Вітчизняна війна. На її початку націоналістичний рух був представлений трьома силами: ОУН бандерівської течії, ОУН мельниківської течії і націоналістичним підпіллям під керівництвом Бульби-Борівця.

Апогеем у розбудові військових формувань українських націоналістів вважається час створення УПА, який за вітчизняною літературою припадає на кінець 1942 — початок 1943 року. Про це ж свідчать і багато західних досліджень.

Однак задовго до 1943 року УПА як військово-формування вже існувала. В Енциклопедії українознавства (словникової частині) з цього приводу відзначається: «УПА — це збройно-політична формація, що діяла на Україні в 1942—1953 роках. Перші загони УПА — «Поліська Січ» — створили вільні українсько-соціалістичні війни отаман Тарас Бульба-Борівець в районі Олеського, на Поліссі, для боротьби проти решток совітських військ».

Отже, витокі УПА йдуть від «Поліської Січі» Бульби-Борівця.

Тарас Борівець (Бульба-Борівець — його псевдо) народився 8 березня 1908 року в багатодітній сім'ї в селі Вистричі Костопільського району на Рівненщині. Дитинство і юність його пройшли під впливом розповідей діда Ульяна про трагічну історію України, про правду, що виступив з Мазепою на боці Петра XII проти жорстокого Петра I. Згодом Тарас зв'язується через полковника Литвиненка з урядом УНР в екзилі Андрія Лівчицького і починає виконувати його доручення. На власні очі бачить страшливий голод 1932—1933 років, реальний стан справ у Радянській Україні. Будучи досить самовпевненим і маючи здібності, Т. Борівець все ж таки розуміє, що для реальної боротьби з більшовиками необхідний союзник. Такого союзника він бачив в гітлерівській Німеччині. Зв'язується з абвером і в 1940 році, як резидент, проникає на територію Радянської України. З початком Великої Вітчизняної війни через сестру члена ОУН Сергія Качинського Т. Борівець зв'язується з групою «вовки».

Щоб добитися офіційного визнання, Борівець на початку липня 1941 року стає командантом української поліції Сарненського району і

майже одразу звертається до штабу 213-ї німецької дивізії за проханням дозволити сформувати збройний загін чисельністю в 1000 чоловік. 8 серпня 1941 року він отримує цей дозвіл.

Соціальний склад «Поліської Січі» в цей час був різноманітний, але можна сказати, що на цьому етапі до УПА Бульби-Борівця входили люди, які з різних причин були незадоволені Радянською владою. Документи свідчать, що цей підрозділ брав участь у знищенні радянських оточень і невеличких підрозділів Червоної Армії. Це вже в перші дні війни відзначається німцями: «При переході німецьких військ на Україну Борівець виділявся успішною боротьбою проти розрізнених більшовицьких груп».

Восени 1941 року окупанти, впевнені в своїй перемозі, не приховували почуттів до підкорених «другосортних» народів, навіть якщо вони були їхніми союзниками, тим більше що ватажок «Поліської Січі» не хотів бути лише маріонеткою в їхніх руках. Тому вони дали вказівку Борівцю розпустити «Поліську Січ». Виконуючи наказ німецького командування, Бульба-Борівець у грудні 1941 року видає наказ про саморозпуск формування. Але в березні 1942 року організовані вільні українсько-соціалістичні війни розпочали репресії проти українців, в першу чергу проти тих, які в складі «Поліської Січі» брали участь в антирадянських виступах.

Це змусило Борівця знову створити військові формування, цього разу напівлегальні, котрі стали називатися УПА. Завданням, яке ставили керівники цієї структури, було «організувати повстанську армію, яка б у майбутньому стала українською армією».

Протягом 1942 року Тарас Бульба-Борівець вів переговори з фашистами про спільні дії проти радянських партизанів і більшовицького диверсійного руху, однак дістав відмову. З метою отримання часу для зростання чисельності своїх загонів ватажок УПА вів переговори і з радянськими представниками. Разом з тим отаман добивався угоди між різними націоналістичними угрупованнями і політичними силами про об'єднання всіх сил, незалежно від політичних поглядів, у центральну організацію. Але через протидію бандерівської цілі задум також зазнав поразки.

Основні сили УПА Бульби-Борівця в серпні 1943 року були оточені загонами Бандери і розброєні.

(Далі буде).

Грими, могутня пісне!

[З підпільного збірника повстанських віршів, видання «УПА-Північ», 1946 рік].

Коли ви

вмирали

Коли ви вмирали,
вам дзвони не грали,
Ніхто не заплакав за вами,
Лиш з чистому полі
ревіли гармати
І зорі звивались слюзями.
Як вас хоронили у темну
могли, —
Від крові земля червоніла;
Під хмарами кружи
стадами літали
І бурею битва гриміла.
На ваших могилках хрести
похилились,
Калина зігнулась додолу.
Спить, хлопці, соколи!
Ми гостримо зброю
І ждемо на поклик до бою.

Цвіла, цвіла

калинонька

Цвіла, цвіла калінонька
Та й в'янула цвілою
— Ой чого ж, ти,
дівинонько,
Прясти перестала!
— Пішов, пішов мій
миленький
В повстанські загони...
— Не журись, моє
серденько,
Він край наш боронить.
— Хай не хилилась каліна
Вітам додолу...
Повернеться незабаром
Твій милий додолу.
— Хай не плаче стара мати.
Дрібними слюзями...
Буде, буде перемога
Та й за повстанцями.

Передає упорядник
перевиданого збірника
повстанських віршів
Богдан БЕРЕЖЕТА.
Луцьк.

